

Kim kazanır seçimleri?

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Amerika'da önümüzdeki yıl başkanlık seçimleri yapılacak.

Bugün uygulanan politikalar ve onu uygulayan kadroların geleceği bu seçimlere bağlı. Bush yeniden seçilemezse sil baştan yapılacak. Ama acaba seçilebilir mi?

Bu sorunun iki ayağı var. İlki, Demokratların durumu. İkincisi, seçilmenin tarihsel koşulları.

Önce şunu belirtelim. Geçen gün yayımlanan son kamuoyu yoklamasında halkın yüzde 49'u Bush'a karşı; yüzde 26 kendisini destekliyor.

Buna mukabil Demokratlar henüz Bush'un karşısına 'karizmatik' bir aday çıkaramadı. Şu sıralar Demokrat Parti başkan adayları, yani seçimde Bush'un karşısına çıkacak olan DP başkanlığına aday olanlar çeşitli yerlerde, televizyon kanallarında yapılan toplantılarda bir araya gelip çeşitli konulardaki görüşlerini açıklıyor. Ortak noktayı Irak meselesi ve ekonomi oluşturuyor. Ona birazdan geleceğiz. Önce şuna değinelim.

Demokrat Parti başkanlığı söz konusu olduğunda akla gelen bir isim Hillary Clinton. Bilindiği gibi bayan Clinton senatör seçilme sürecinde New York'lulara 2004 seçimlerine girmeyeceğine dair söz vermişti. O söz nedeniyle henüz ortalarda görünmüyor. 2008'de aday olacak. Fakat benim bazı ilgililerle yaptığım görüşmelerden çıkardığım iki sonuç var. Birincisi, Amerika'nın bir 'kadın başkan'a ne kadar hazırlıklı olduğu soruluyor. O konuda bir belirsizlik söz konusu. (Aynı şeyi yetkililer 'siyah başkan' için de akla getiriyor. Powell'ın kuvvetli bir aday olsa da bu nedenle asla öne çıkamayacağı belirtiliyor.) Clinton'la ilgili ikinci husus daha spekülatif.

Birçok yetkili, kendisi bu defa aday olmayacağından Clinton'ın ve grubunun seçimlere asılmadığını, hatta seçimleri Cumhuriyetçilerin kazanmasını bile istediğini sezdiriyor. Böylece 2004-2008 arasında Bush yönetimi büsbütün yıpranacak, Clinton da daha kolay bir biçimde seçilecek, eğer seçilirse.

Şimdi Bush'un yeniden seçilmesinin tarihsel koşullarına bakalım.

Bu hususta rol oynayan en önemli etken ekonomik durum. Bir tarihselliği oluşturan en önemli üç temel unsur ekonomik, siyasal ve toplumsal dokudur. Şu günlerde ise Amerikan kamuoyu ekonomik nedenlerden ötürü ayağa kalkmış durumda. Her yerde ekonomi tartışılıyor. Nedeni geçen hafta açıklanan işsizlik rakamları. Bu rakamlara göre Bush yönetime geldiğinden bu yana 2.7 milyon insan işini yitirmiş. Sadece ağustos içinde işini yitirenlerin sayısı 93 bin.

Ulusal Siyaset Analizi Merkezi'nden Bruce Bartlett ve Brookings Enstitüsü'nden Alice Rivlin'in verdiği bilgilerden bu rakamların ne anlama geldiğini öğrendik.

1. İnsanlar gelecek hakkında ciddi bir endişe içinde. Bu, ekonominin mayıstan itibaren düzelme eğilimi içine girmesine rağmen, üretkenliğin ve maaşların görece bir artış göstermesine rağmen böyle. Bu durumun en önemli nedeni firmaların yeni istihdam yaratmaması. Bu, endişenin gerçekliğine işaret ediyor.

2. İşbaşına geldiğinden beri Bush'un ekonomide attığı en önemli adım vergi kesintileri. Fakat bu kesintilerin çok büyük bir bölümü üst gelir gruplarına gitmiş durumda. Ayrıca bu kesintiler ekonominin 'şevkini kırıyor'. Üçüncüsü, vergi kesintilerinden kaynaklanan büyük bir bütçe açığı bekleniyor. Dördüncüsü, dış politika ve Irak hadisesi artık çok büyük bir kaynak tüketmeye başladı. Klasik 'savaş olur ekonomi büyür' kuralı çeşitli nedenlerle o kadar işlemiyor.

3. Bush konusunda büyük bir toplumsal şaşkınlık var. Bu gömleğin ABD'ye dar geldiği hususunda ortak bir kanı var ama iş bir parça 'su geçerken at değiştirmeye' benziyor.

Kısacası klasik tabirle 'seçmen henüz kararsız'.